

care duce spre Greoni, la distanța de circa 70 pași, și la vreo 400 pași de râul Caraș. ¹⁾

Mult timp Arcidava, n-a putut fi localizată:

Grisellini părintele istoriei Banatului nu-i precizează locul mai de aproape, însă o arată ca centru important. ²⁾ Este căutată lângă Dunăre de istoricul Weigel. ³⁾

Schulser o așează la Pitești, lângă râul Ardesis. Lexiconul Meyer o pune lângă Oravița, și Forbiger, lângă Nera la Sasca sau Sletina sau chiar la Vârgeș. ⁴⁾ Numai cercetările amănunțite, întreprinse de savantul ungar Dr. Carol Torma, care în anul 1881 însoțit de istoricul german Bohm Lenard din Biserica Albă, pentru a determina goseaua romană, pleacă de la Lederata și a castrelor indicate de geograful Ptolemeus și de Tabula Pentengiriana, l-au condus la Vărădia, unde a descoperit castrul roman Arcidava. ⁵⁾ În ziua de 18 august 1881, cercetând regiunea de pe culmea Chililăr, în apus de soare, preotul unit P. Iorgovici, i-a atras atenția asupra umbrelor profilate de anumite ridicături din "Rovine", a caror formă dreptunghiulară și azi se vede tot atât de bine ca și atunci. Savantul ungar, imediat a recunoscut în ele rămășițele vechiului castru roman Arcidava, căutat atât de mult. Meritul principal este al preotului român, pe care istoricii unguri nici nu-l amintesc cu numele. Fără cunoștințele lui, care a știut că acolo se află unele ruine ascunse, nici Torma n-ar fi descoperit niciodată Arcidava fiind că locul nu se observă decât la apus de soare sau primăvară, când crește prima iarbă întodeuna de un verde mai închis de cât restul pășunii.

Dr. Torma împreună cu Bohm, n-au examinat decât superficial rămășițele castrului măsurându-l cu pași în

- 1) Millecker B. Tört. éstetiőanul VIII. pag. 131
- 2) Fr. Grisellini: istorie Banatului Timișan trad. de N. Bolocai
- 3) Weigel: Karta des alten Deciens după Millecker pag. 3.
- 4) Millecker B. op. cit. pag. 8.
- 5) Bohm Lenard A. Lederata tibiscum Közötti hadutvonal tört. reg. Ert. an. IX. pag. 54.